

БДУ—ВА «ИНТЕГРАЛ»

З КОЖНЫМ годам шырыцца творчае супрацоўніцтва калектываў Беларускага ўніверсітэта імя У. І. Леніна і вытворчага аб'яднання «Інтэграл». Важным сродкам прапаганды гэтага супрацоўніцтва, інфармавання аб поспехах адзін аднаго з'яўляецца абмен старонкамі нашых газет. Заводскія журналісты знаёмяць чытачоў «Бела-

рускага ўніверсітэта» з жыццём свайго прадпрыемства, а супрацоўнікі ўніверсітэцкай шматтыражкі — працаўнікоў аб'яднання з дасягненнямі і пошукамі вучоных і студэнтаў старэйшай навучальнай установы рэспублікі. Сёння зноў у нас у гасцях газета

«ИНТЕГРАЛ»

● ЯНА ВУЧЫЛАСЯ ВА УНІВЕРСІТЭЦЕ

ПРЫКЛАД ДЛЯ ІНШЫХ

У ЧАС РАЗМОВЫ з інструктарам камітэта камсамола аб'яднання Андрэем Паборцавым я пацікавіўся, як будуць працаваць добра зарэкамендаваныя сябе ў мінулым годзе педагогічныя атрады.

— Планы ў нас, зразумела, вялікія. Будзем спадзявацца, што нашы важатыя пакажуць сябе з найлепшага боку. Зау-

важу, што ў 1983 годзе адным з лепшых быў педатрад «Іскрынка» пры падшэфнай сярэдняй школе № 119. У падраздзяленні № 11 і на вытворчасці № 1 налічвалася ў мінулым годзе каля 70 піянерважатах. Амаль столькі ж будзе працаваць са школьнікамі і ў гэтым навучальным годзе.

Ад А. Паборцава я і даве-

даўся, што вялікую работу па арганізацыі дзейнасці педатрада праводзіла намеснік сакратара камсамольскай арганізацыі падраздзялення № 11 інжынер Алена Дрозд. Яна прыйшла на вытворчасць тры гады назад пасля заканчэння механіка-матэматычнага факультэта ўніверсітэта. З першых дзён пачала займацца грамадскай работай. Лену выбралі намеснікам сакратара камсамольскай арганізацыі. Яна цэлы год, калі адсутнічаў камандзір, фактычна ўзначальвала педатрад. У яе абавязкі ўваходзіла правядзенне пасяджэнняў штаба педатрада, вырашэнне арганізацыйных пытанняў, наведванне школы, гутаркі з выкладчыкамі, правядзенне розных мерапрыемстваў.

...У 119-й школе ідуць заняткі. І часта да іх прыходзяць шэфы—піянерважатыя падраздзялення № 11. Яны вучаць школьнікаў многім цікавым гульням, заняткам. Напрыклад, Алена Дрозд вучыла дзяўчат вязаць. Наогул, для яе гэта самы любімы занятак. Алена — чалавек таварыскі, захоплены, і кожнаму побач з ёй цікава.

П. УСАЎ.
Фота А. Ерзянкова.

1. СУЧАСНАЯ складаная вытворчасць патрабуе дакладнай арганізацыі кіравання. Адаптыўныя аўтаматызаваныя сістэмы кіравання аб'яднаннем (ААСКА) — адно з лепшых падраздзяленняў «Інтэграла» па выніках сацыялістычнага спаборніцтва. Для таго, каб эфектыўна выкарыстоўваць ЭВМ, тут працуюць па рэжыму сумарнага ўліку рабочага часу. Адаптыўная на здымку рабочая група ААСКА падрыхтоўвае і апрацоўвае шматлікія даныя, якія маюць самы розны характар і прызначэнне.

● РАЗМОВА НА АКТУАЛЬНУЮ ТЭМУ ●

Вызначаючы якасць вырабу як ступень яго карыснасці, спецыялісты выплываюць перш за ўсё такія агульныя крытэрыі, як адпаведнасць прызначэнню і зручнасць карыстання і рамонту, трываласць і надзейнасць у эксплуатацыі ў межах устаноўленых тэрмінаў, адпаведнасць гігіенічным патрабаванням, прастата догляду. І толькі ў канцы пераліку ўпамінаюць звычайна аб адпаведнасці тавара эстэтычным патрабаванням. Такая паслядоўнасць адлюстроўвае ўсё яшчэ існуючы пункт гледжання на прыга-

жосць як з'яву суб'ектыўную, якая выключвае аб'ектыўную яе ацэнку.

Гэта пытанне вырашае навука, якая сёння развіваецца надзвычай хутка — тэхнічная эстэтыка. Тэрмін быў уведзены ў нашай краіне для вызначэння тэорыі мастацкага канструявання (дызайна). Наш карэспандэнт запрасіў да размовы аб дызайне і праблемах знешняга афармлення электронных навучных гадзіннікаў інжынера-канструктара заводу «Электроніка» Валерыя СЕНЧАНКУ і мастака-канструктара падраздзялення № 11 Мікалая СКВАРЦОВА.

ДЫЗАЙН:

МАГЧЫМАЕ І РЭАЛЬНАЕ

пазіцыі. абумоўленыя тэхтонікі ўласцівасцямі матэрыялаў.

З-за недаацэнкі элементарных правілаў кампазіцыі ў нашы магазіны часта трапляюць непрыгожыя вырабы. Адсутнасць логікі ў будове прадметаў, празмернае захваленне дэкаратыўнымі сродкамі наносіць шкоду якасці і псуе густ пакупніка. Але тут паўстае пытанне: магчыма, у наш век трыумфу стандартызцыі немагчымы каларыт, рытм, пластыка?.. Ці здольны «бяздушны» канвеер ствараць прыгажосць?

Лепшыя вырабы нашага заводу і іншых прадпрыемстваў абвяргаюць думку тых, хто сцвярджае, што стандарт і прыгажосць несумяшчальныя. З кожным годам расшыраецца асартымент, удасканалюцца эстэтычныя і эрганамічныя паказчыкі якасці гадзіннікаў «Электроніка». Яны — па сутнасці мініяцюрныя вылічальныя канструкцыі. На нас, канструктараў, ускладаецца асобная адказнасць у фарміраванні попыту пакупнікоў і ўяўленні аб тэхтоніцы

пад уздзеяннем спажывецкага попыту, улічваючы зручнасць, прыгажосць, шматфункцыянальнасць. Такім чынам, у гэтай рабоце выкарыстоўваюцца прынцыпы мастацкага канструявання. Але дызайн заўсёды павінен улічваць рэальныя магчымасці вытворчасці, спецыфіку тэхналогіі, яе якасны ўзровень. Таму ў полі творчага зроку дызайнера можна выявіць і новыя матэрыялы, тэхналагічныя метады.

Дызайнер робіць тэхніку больш чалавечнай, аперыруючы ў сваёй дзейнасці пра-

вья распрацоўкі электронных навучных гадзіннікаў.

Існуе неабходнасць удасканалення вытворчага апарату, павышаючы значнасць мастака-канструктара пры распрацоўцы і выпуску гадзіннікаў. У нас распрацоўваць шмат, але на прылаўках магазінаў выбар гэтых вырабаў невялікі. Гэта распрацоўкі не спецыялістаў па дызайну. У чым жа праблема? Супярэчнасць «фантазія — рэальнасць» выяўляецца, як правіла, на стадыі серыйнага выпуску вырабаў. Пры гэтым улічваюцца эрганамічныя і іншыя вытворчыя прычыны. Асваенне распрацовак павінна быць больш інтэнсіўным. Царыцай вытворчасці павінна быць тэхналогія, тады яна можа «зрабіць» усё, на што прэтэндуе вытворца ў сэнсе дызайна і канструкцыі. У нас гэта праблема стаіць асабліва востра — у тэхналогіі вытворчасці навучных гадзіннікаў пакуль не ўкаранены больш прагрэсіўныя метады.

Зараз у планах распрацоўшчыкаў, дызайнераў — трэцяе пакаленне гадзіннікаў. Здымаюцца з вытворчасці буйнагабарытныя і малаінфарматыўныя мадэлі. Ім на змену прыходзяць гадзіннікі больш дасканалыя ў сэнсе знешняга афармлення, канструкцыі корпуса і схематэхнікі. Расшыраюцца функцыі жаночых гадзіннікаў (гукавы сігнал), выкарыстоўваюцца новыя матэрыялы (пластмаса, нержавеючая сталь, пакрыцці, чорны хром, нітрыд тытану, золата). Гадзіннікі набываюць больш сучасныя формы з улікам апаратурнага стылю. Думаецца, усё гэта павысіць попыт на іх.

порцыямі, колерам, лініямі... Ён фарміруе эстэтычны густ пакупніка і развівае яго, таму што погляд мастака заўсёды больш востры. Пры гэтым улічваюцца псіхалагічныя моманты ва ўспрыняцці дызайн-аб'екта. Сама прафесія патрабуе ад спецыяліста па мастацкаму канструяванню здольнасцей арыентавацца ў напрамках моды, ідэях сённяшняга дня.

Сёння электронныя навучныя гадзіннікі пачынаюць набываць культурны ўзровень, які адпавядае іх прызначэнню. З цягам часу яны будуць выконваць толькі дапаўняльныя функцыі да іншых вырабаў—медыцынскіх прылад, перакладчыкаў, гульняў... Такім чынам, неабходна гаварыць пра дызайн гадзіннікаў так называемага апаратурнага стылю. У гэтым напрамку і зацвярджаюцца но-

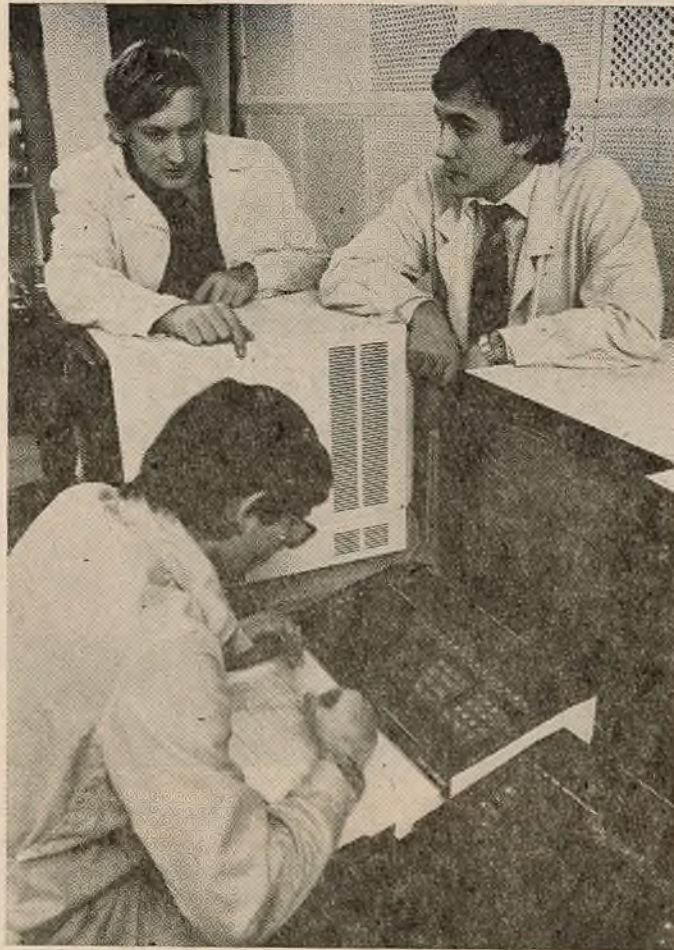
2. У ИНФАРМАЦЫЙНА-ВЫЛІЧАЛЬНЫМ цэнтры пры падрыхтоўцы даных апошня пераносацца з дакументаў на перфастужку. Гэта патрабуе павышанай уважлівасці і аператыўнасці.

3. ИНЖЫНЕРЫ і аператары ААСКА вызначаюцца ўніверсальнымі навыкамі і высокай кваліфікацыяй. Начальніку сектара аператыўнага кіравання вытворчасцю В. М. Кавальчуку, старшаму інжынеру-праграмісту В. А. Аляксандраву і інжынеру-пастаноўшчыку А. З. Яку-

боўскаму пастаянна даводзіцца арганізоўваць кампетэнтны дыялог з ЭВМ.

4. З ЛЮБОЮ і адказнасцю адносіцца да сваёй справы адна з перадавых работніц аддзела аўтаматызаваных сістэм кіравання аб'яднаннем інжынер Т. В. Сакалова.

Работніцу вызначае ўменне дакладна і аператыўна выканаць самыя адказныя заданні, высокі прафесіяналізм і добрасумленны адносіны да даручанай справы. Нездарма камуніст Тамара Васільеўна Сакалова карыстаецца аўтарытэ-

там сярод сваіх тварышаў па працы.

5. У ААСКА пастаянна рашаецца каля 100 задач. У іх ліку — кіраванне збытам і рэалізацыяй прадукцыі, аператыўнае кіраванне вытворчасцю, кіраванне кадрамі, матэрыяльна-тэхнічным забеспячэннем, фінансава-бухгалтарскай дзейнасцю прадпрыемства і іншыя. Зараз перад калектывам стаіць адна з самых цяжкіх задач — кіраваць якасцю.

Сёння гэта праблема — у ліку самых важных на вытворчасці. Барацьба за павышэнне надзейнасці выпускаемых вырабаў вядзецца на кожным рабочым месцы. Таму ў аддзеле аўтаматызаваных сістэм кіравання аб'яднаннем рашэнне данай задачы ўспрымаецца як важнейшы напрамак у агульнай рабоце калектыву.

К. СТАЛЯРЧУК.

Фота А. Ерзянкова.

НА СТЫКУ НАВУКІ З ВЫТВОРЧАСЦЮ

НА СЛУЖБЕ — РОБАТЫ

Падраздзяленні аддзела № 14 назапасілі значны вопыт па стварэнню новай тэхнікі для вытворчасці складаных прылад, і па многіх важнейшых відах распрацоўваемага абсталявання выйшлі на ўзровень лепшых айчынных і сусветных узораў. У адзінаццатай пяцігоддзі калектыву аддзела ажыццяўляе пераход ад стварэння асобных адзінак высокапрадукцыйнага аўтаматызаванага абсталявання да распрацоўкі ўніфіцыраваных модуляў, робататэхнічных комплексаў і гібкіх аўтаматызаваных вытворчасцей. Канструктарскія падраздзяленні заняты зараз распрацоўкай шэрагу складаных праектаў.

Аб рабоце па паскарэнню навукова-тэхнічнага прагрэсу расказвае начальнік падраздзялення аддзела № 14 В. І. ТАЛКАЧОЎ:

НЕАБХОДНАСЦЬ стварэння робатызаваных вытворчасцей і кіравання імі дыктуецца перш за ўсё надзённымі патрэбамі сучаснай вытворчасці і заключаецца ў яе комплекснай аўтаматызацыі. Для вырашэння гэтай праблемы аказаліся недастатковымі традыцыйныя сродкі механізацыі і аўтаматызацыі, якія выкарыстоўваліся да гэ-

тага часу. Патрэбна стварыць прынцыпова новы сродак, які б вызначаўся ўніверсальнасцю дзеянняў і хуткасцю пераходу на выкананне новых аперацый. Такім аўтаматам новага тыпу, які адрозніваецца прынцыповай універсальнасцю (шматфункцыянальнасцю) у адносінах да механічных дзеянняў і алгарытмаў узаемадзеяння са

знешнім наваколлем, да праяўлення штучнага інтэлекту, з'яўляецца робат.

У сваіх распрацоўках нашы канструктары выкарыстоўваюць дакументацыю на серыйныя роботы, а таксама працуюць над стварэннем такіх робатаў, якія здольны вырашаць задачы ў канкрэтных умовах нашай вытворчасці. У якасці прыкладу можна прывесці робататэхнічны комплекс зборкі электроннага блоку нарочных электронных гадзіннікаў, які вырабляецца зараз у цэхах машынабудаўнічай вытворчасці (МБВ). Комплекс распрацаваны на базе ўніфіцыраваных модуляў абсталявання абмежаванай наменклатуры, забяспечаных робатамі-маніпулятарамі. Модулі даюць магчымасць кампанаваць робататэхнічныя комплексы для вырашэння шырокага кола задач у вытворчасці гадзіннікаў і стварыць у будучым цэх-аўтамат.

Прыкладам выкарыстання робатаў, што выпускаюцца айчыннай прамысловасцю, можа служыць ствараемы ў цэхах МБВ робататэхнічны комплекс механапрацоўкі. У гэтым выпадку максімальна выкарыстоўваецца айчынны вопыт. У якасці базавага механапрацоўчага абсталявання выкарыстоўваюцца такарныя станкі, якімі кіруе ўбудаваная мікра-ЭВМ. Аперацыі здымання гато-

вых вырабаў і ўстаноўкі загатоўак выконваюцца робатамі «Электроніка-26», якія ўстаноўлены на кожным станку. Рух матэрыяльнага патоку паміж аўтаматычнымі складам і механапрацоўчым абсталяваннем забяспечаны аўтаперадачамі каляска-робаты. Укараненне гэтага комплексу ў поўны аб'ём рашаемых задач плануецца ажыццявіць у бягучым годзе.

Вядома, што адна з галоўных задач, якія вырашаюцца зараз калектывам аддзела № 14, — стварэнне аўтаматычнай вытворчасці тыпу цэх-аўтамат. Базавай адзінкай гэтага цэха стане магутны вытворчы модуль з замкнёным тэхналагічным цыклам. Ён аб'яднае ў сабе шэраг робататэхнічных комплексаў, якія выконваюць самыя розныя аперацыі, у тым ліку і ўпакоўку гатовых вырабаў.

Безумоўна, вырашыць гэту задачу немагчыма без выкарыстання апошніх дасягненняў у галіне аўтаматызаваных сістэм кіравання, без выкарыстання сучаснай элементнай базы.

Выкананне намечаных праектаў дапаможа палепшыць і аблегчыць умовы працы, забяспечыць шырокія магчымасці для высокапрадукцыйнай і творчай работы.

У КАЛЕКТЫЎ ПРЫЙШОЎ НАВІЧОК

ДУМАЮЧЫ ПРА ЗАЎТРАШНІ ДЗЕНЬ

КОЖНЫ ЧАЛАВЕК, прыйшоўшы на новае месца работы, заклапочаны перш за ўсё тым, як яго прыме калектыву, што за людзі будуць побач. Яму хочацца высветліць гэта як мага хутчэй, таму што прафесійнае станаўленне імяна з гэтага моманту пачынае свой адлік.

Успамінаецца адзін сход, які праходзіў у начальніка 11-га цэха Мікалая Міхайлавіча Чурака. Але папярэдне некалькі ўдакладняючых тлумачэнняў. Сам М. М. Чурака малады начальнік цэха не толькі па ўзросту, а і па часу работы на гэтай пасадзе. Прышоўшы ў цэх, ён амаль адначасова прыняў на работу каля сарака чалавек. Неабходнасць у рабочых у падраздзяленні была вострай, але каб стаць добрым спецыялістам — інструментальшчыкам, патрэбны не месяцы — гады. А прыйшлі ў асноўным маладыя юнакі і амаль усе — у вучні. Атрымліваецца, адным махам праблема не вырашылася, да таго ж нават недасведчанаму элемент рызык і гэтым рашэнні відаць добра. Як ахапіць выхаваўчай работай столькі выпускнікоў, захапіць задачамі вытворчасці, прывіць жаданне працаваць імяна тут?

У падраздзяленні заведзена своеасаблівае кіраўніцтва кадраў, якая знаходзіцца ў начальніка цэха і дзе можна знайсці неабходныя звесткі пра ўсіх, хто паступіў на работу. Есць тут і такая графа: у чым мае патрэбу? Нязначная быццам дэталь, але ў ёй — увага да чалавека, а не толькі да работніка. Адкрыўшы кнігу, навiчok абавязкова прачытае тэкст на першай старонцы, які расказвае пра ВА «Інтэграл». Часцей за ўсё бывае так, што імяна начальнік цэха пасля гутаркі з навiчkom знаёміць яго з калектывам, у якім той будзе працаваць. Псіхалагічна гэта вельмі важны акцэнт.

Лічу, што маладым вельмі неабходна маральная падтрымка. У чалавека ўзнікаюцца калі і працаздольнасць, калі яго не абыходзяць увагай, — гаворыць Мікалай Міхайлавіч. — Навiчки яшчэ шмат чаго не ведаюць, шмат у чым сумняваюцца, а падыдзеш да іх у рабочы час, паразмаўляеш — і нібы падтрымаеш чалавека. Па свайму вопыту ведаю.

Сход, пра які ўжо ўпаміналася, праводзіўся не адразу пасля ўключэння маладых рабочых у калектыву, а праз некаторы час. Калі ўжо крыху прыгледзеліся да людзей, калі высветліліся некаторыя праблемы адаптацыі, пра якія ўжо можна было гаварыць канкрэтна.

Юнакі, адразу пасля змены, яшчэ не зусім знаёмыя паміж сабой, напружана чакалі пачатку. Не было сумнага выразу на тварах, а была цікавасць да прадмета размовы. Спачатку слухалі расказ начальніка цэха пра вытворчасць, пра тэхнічную забяспечанасць, пра цяжкасці. Пазнаёміліся з вядучымі спецыялістамі. Разбіралі парушалінікую працоўнай дысцыпліны, давалі ацэнкі гэтым фактам. Размаўлялі пра якасць работы, аб праблемах настаўніцтва...

Такі агульны інтарэс і імкненне агульнымі намаганнямі знаходзіць адказы на вострыя пытанні вытворчага жыцця прадываюць думкамі пра заўтрашні дзень цэха, пра лёсы людзей, якія прыйшлі сюды сёння і якім патрэбна будзе тут працаваць.

В. ГАУРЫЛАВА.

